

NOMINÁCIE CE ZA AR 2020

Bratislava 03. augusta 2020

Ocenenie CE ZA AR už 19. rok upozorňuje na spoločenskú hodnotu architektonických diel a profesionálnych výkonov slovenských architektov. Jeho význam pre rozvoj kultúry a prostredia pre zdravý život ľudí, je vzhľadom na súčasnú globálnu situáciu ešte významnejší.

V dvadsaťosemročnej histórii Slovenskej komory architektov sa nenájdu obdobné okolnosti, ktoré by architektov, či investorov, stavali do podobnej neľahkej situácie. Celá spoločnosť prechádza ťažkou situáciou v súvislosti s vírusovou pandémiou COVID-19. Práve preto sme sa rozhodli pokračovať v realizácii ocenenia CE ZA AR a podporiť tak kvalitnú domácu architektúru a jej tvorcov.

„Príjemne nás prekvapilo a veľmi potešilo, že historicky máme najväčší počet prihlásených diel, spolu 110 a taktiež doposiaľ najviac diel – dovedna 30 si porota vybrala na obhliadky, ktoré boli roztrúsene po celom Slovensku“, vysvetľuje Oľga Miháliková, manažérka ocenenia CE ZA AR.

Medzinárodná porota navštívila diela a hodnotila v zložení:

Peter Moravčík - Slovenská republika, predseda poroty

Peter Jurkovič - Slovenská republika

Antonín Novák - Česká republika

Lubica Segečová - Slovenská republika

Kay Strasser - Rakúsko

Táňa Buijs-Vítková - Holandsko

Porota vybrala v prvom kole na shortlist 30 diel, ktoré osobne navštívila v posledný júlový týždeň. Po piatich dňoch obhliadok naprieč celým Slovenskom rozhodla o nominácii 21 diel, ktoré sa uchádzajú o ocenenia 19. ročníka CE ZA AR 2020 v 6 kategóriách:

Rodinné domy

Bytové domy

Fenomény architektúry

Interiér

Exteriér

Občianske a priemyselné budovy

„Z pohľadu porotcu i architekta môžem povedať, že tento ročník je mimoriadne dobrý. Videli sme veci, kde bolo zlé očistené a opravené na dobré, staré, zabudnuté a nevyužité premenené na plne funkčné a vysoko aktuálne. Pomerne málo banality, zato veľa zmysluplnej kreativity, vtipu a poctivého profesionálneho nasadenia. Zažili sme vzrušujúci pocit stretu s koncentrovaným extraktom čírej architektúry, ale riešili sme aj dilemu konfrontácie brilantného architektonického výkonu a jeho spoločenského a environmentálneho dopadu. Spoločným ústredným motívom je potvrdenie, že primárnou podmienkou vzniku kvalitnej architektúry je harmónia spolupráce, spoločný cieľ a intenzívne nadšenie každého zo známej trojky Objednávateľ – Architekt – Realizátor“ zhrnul predseda poroty architekt Peter Moravčík.

Slovenská komora architektov predstavuje nominované diela Ceny Slovenskej komory architektov za architektúru CE ZA AR 2020 v jednotlivých kategóriách aj s komentárom poroty ku kvalitám nominovaných diel.

RODINNÉ DOMY

Dom Hexagon / Bratislava

architekti: Lukáš Kordík, Štefan Polakovič

krajinný architekt: Andrej Morávek

fotografie: Nora & Jakub Čaprnska

Rodinný dom sa nachádza na svahovitom pozemku veľmi špecifického trojuholníkového tvaru. Najviac nás oslovilo osadenie domu a jeho pôdorysný tvar. Autori zvolili tvar nepravidelného šesťuholníka. Osadením domu do trojuholníkového pozemku vytvorili tri samostatné záhrady, z ktorých každá ma svoju veľmi špecifickú atmosféru a funkciu.

Dom pre brata / Prešov

architekti: Pavol Šilla, Silvia Šillová

fotografie: Pavol Šilla

V novovznikajúcej prešovskej obytnej štvrti sa zrodil sympatický rodinný domček, ktorý vyniká svojou materialitou betónových fasád. Vstupujeme do krytého námestíčka, ktoré, zdá sa srdom, organizujúcim centrom malého organizmu rodinného domu. Ďalej už stačí len vstúpiť do interiéru, záhrady, či sympaticky poňatej exteriérovej kuchynky.

Vila Knopfler / Bratislava

architekti: Michal Vršanský, Martin Skoček

fotografie: Michal Vršanský

Porotu oslovilo najmä to, ako sa architekti veľmi sebavedome vysporiadali s návrhom rekonštrukcie vily zo 40. rokov minulého storočia. Zväčšením otvorov, odstránením nepotrebných stien a priečok sa im podarilo vytvoriť kontinuálny, fluidný, moderný priestor pre bežné fungovanie rodiny a zároveň sa im podarilo nepokaziť to pôvodné z historického domu.

Letný dom / Vajnory

architekti: Aleš Šedivec, Tomáš Tokarčík
fotografie: Eva Benková

Rodinný dom nás očaril najmä rozsiahlou a kultivovanou, relatívne prázdnu pôvodnou záhradou, okolo celého domu. Objekt je rozdelený na tri funkčne jasne čitateľné, rovnaké časti (domy): dennú, resp. spoločenskú, nočnú a exteriérovú – prekrytá terasa. Práve riešenie exteriérovej časti nás výrazne upútalo. Ako architekti cítime, že riešenie exteriérových priestorov v rámci rodinných domoch výrazne absentuje, pričom práve ono je ich veľmi dôležitou súčasťou, ktorá vo veľkej miere ovplyvňuje celkovú atmosféru i život v rodinnom dome, pretože slúži ako dôležitý pobytový priestor pre rodinu. V prípade Letného domu vo Vajnoroch bol práve exteriérový multifunkčný priestor brilantne vyriešený.

BYTOVÉ DOMY

Polyfunkčný dom – Konventná ulica / Bratislava

architekti: Martin Kusý II., Pavol Paňák, Martin Kusý III.
fotografie: Tomáš Manina

Je noblesným príkladom polyfunkčného objektu situovaného do prieluky v historickom centre mesta. Obsahuje veľmi kvalitné byty s terasami orientovanými do vnútrobloku a predovšetkým udivuje prepracovanou fasádou a kvalitným detailom, ktoré sa v danom kontexte stávajú sebavedomým počínom, jasne deklarujú dobu svojho vzniku.

Bytový komplex Drotárska / Bratislava

architekti: Michaela Hantabalová, Juraj Hantabal
fotografie: Juraj Hantabal

Hlavnou prednosťou bytového komplexu na Drotárskej ceste v Bratislave je v podstate veľmi invenčné použitie drevenej prevetrávanej fasády. Vďaka nej autori dokázali vytvoriť pomerne bohatý svet polosúkromných priestorov lodžii a balkónov, ktoré poskytujú svojim obyvateľom rôznu škálu intimity a súkromia. Príkladné je zvládnutie okolitého priestoru, sadovníckych úprav a rovnako zvládnutý je aj spôsob presvetlenia vnútorných priestorov schodiska a výťahu.

BDR - Bytový dom Račianska / Bratislava

architekti: Štefan Polakovič, Lukáš Kordík, Matej Honč, Barbara Borščová-Šranková
fotografie: Lukáš Kordík, Luboš Dobóczy

Bytový dom na Račianskej ulici v Bratislave je vydareným príkladom konverzie pôvodnej ubytovne na bytový dom s veľmi kvalitnými bytmi. V tomto ohľade sa stáva veľmi dôležitým príspevkom aj vo vzťahu k ekológii, nakoľko nielen vracia život do stredu mesta ale využíva aj pôvodnú stavebnú materiál- nebúra ju.

FENOMÉNY ARCHITEKTÚRY

Lesná sauna / Spišský Hrhov

architekti: Danica Pišteková, Anna Cséfalvay, Marianna Maczová, Veronika Michalíková

fotografie: Lukáš Procházka

Objekt sauny sa ocitol v kategórií Fenomény ani nie tak pre svoju formu, ale skôr pre program, ktorý toto dielo prináša. Nečakaný objekt, zasadený v krajine, vytvára špecifickú atmosféru a zážitok, za ktorým cestujú ľudia z celého Slovenska. Zrodil sa novodobý fenomén trávenia voľného času.

Prístavba k chalupe / Čachtice

architekt: Pavol Paňák

fotografie: Tomáš Manina

Prístavba víkendového domu v Čachticiach bola očarujúca už z fotografií. Reálna návšteva bola tým typom zážitku, kedy aj v horúcom lete pociťujete zimomriavky z dotyku so skutočným extraktom čírej architektúry. Hoci ide o jednoduché rozšírenie obytného priestoru víkendového domu, spôsob formy, priestoru, netriviálne konštrukčné riešenie a materialita, zaradili túto realizáciu medzi Fenomény.

Múzeum Slovenských národných rád – rekonštrukcia / Myjava

architekti: Martin Kusý II., Pavol Paňák, Mária Michalič - Kusá, Jana Paňáková, Viera Bolebruchová, Denisa Kubinová, Július Vass

fotografie: Tomáš Manina, Milan Balog

Rekonštrukcia Múzea Slovenských národných rád na Myjave nás oslovila poznáním, že nevhodné zásahy do podstaty architektúry v priebehu jej života sú reverzibilné. Medzi Fenomény sme ju zaradili vďaka odkrytiu a citlivému prinavráteniu do života jej pôvodnej podstaty a architektonickej kvality.

INTERIÉR

Oddelenie odbornej literatúry Mestskej knižnice / Senec

architekt: Matúš Bištan

fotografie: Pavel Meluš, Juraj Marko

Pri tomto diele je dôležité zvýrazniť, že investorom je mesto Senec. Knižnica oslovila architekta už vo fáze žiadosti o grant. Architektonický návrh bol súčasťou projektu už od začiatku a bol obdivuhodne a dôsledne dotiahnutý do realizácie. Ku kvalite diela prispelo aj to, že si architekt prizval na spoluprácu ďalších autorov na riešenie grafického dizajnu a závesovej steny. Vzniklo tak komplexné dielo, ktoré je dobrým príkladom spolupráce samosprávy a architekta.

Mezonetový loft Mlynica / Bratislava
architekti: Juraj Hubinský, Peter Kuklica, Martin Smerek
fotografie: Jakub Markech

V prostredí bratislavskej Mlynice vytvárajú priznaním materiality architekti veľmi sympatickým spôsobom atraktívny životný priestor a novými intervenciami vzniká takmer chrám dynamického životného štýlu.

Byt PC / Bratislava
architekt: Martin Skoček
fotografie: Matúš Bence

Byt na vyššom podlaží v bratislavskom Panorama City je vytvorený paralelný životný priestor pre dynamického, mladého perfekcionista. Je celkom logické a prirodzené, že pre tento zámer si vybral rovnako perfekcionista ladeného architekta. Priznaný pohľadový betón na strope, leštený betón na podlahe, ktorý ako monolit prechádza v rovnakej materialite do „oltára“ každodenných pracovných činností - kuchynského pultu, orámovanie výhľadov na novú bratislavskú štvrť, vytvára krásne scénografické pohľady. Do tejto precíznosti veľmi sympatickým spôsobom vstupujú malé trhliny v betóne podlahy, ktoré potvrdzujú životnosť celého návrhu.

Rekonštrukcia podkrovného bytu na Godrovej ulici / Bratislava
architekti: Ilja Skoček, Danica Ščepková
fotografie: Peter Jurkovič

Využitím priestoru historickej povaly v dome na Godrovej ulici v Bratislave vznikol aj napriek komplikovaným konštrukčným podmienkam dreveného krovu, pomerne veľký byt. Autor vďaka striedaniu nálad a svetla vytvoril bohatý svet bytu. Pridanou hodnotou tejto realizácie je aj rekonštrukcia celého historického objektu a obnova strechy domu.

Byt AK / Bratislava
architekt: Štefan Polakovič, Lukáš Kordík, Barbara Rek
fotografie: Bc. Ľuboš Dobóczy

Expresívny interiér malého mestského bytu sa vymyká väčšinovej produkcii. Netriviálne riešené detaily, radikálne a jednoduché materiály sú použité sofistikovaným spôsobom. Oceľová konštrukcia je ústredným objektom, ktorý v sebe integruje prvky kúpeľne, spálne a kuchyne.

EXTERIÉR

Korzo Zálesie / Zálesie

architekti: Vojtech Krumpolec, Peter Derevenec

fotografie: Juraj Krumpolec, Michal Zajaček

Korzo prepája mesto s nedotknutým prírodným prostredím Malého Dunaja. Aj napriek tomu, že sa jedná o projekt iniciovaný a z veľkej časti realizovaný angažovanými občanmi, v plnej miere napĺňa ambíciu stať sa multifunkčným priestorom pre kultúru s funkciou námestia, promenády a dopravného uzla. Ako nám ukázala skúsenosť s karanténou v dôsledku Covid-u, takýto priestor potrebuje každé menšie mesto.

Turistická útulňa - Červená studňa / Banská Štiavnica

architekti: Tomáš Ružiak, Miroslav Šestina, Eva Šestina

fotografie: Tomáš Ružiak

Turistická útulňa dopĺňa v prostredí jednoduchým a efektívnym spôsobom predchádzajúce intervencie občianskeho združenia. Originálne hlinené steny prepájajú objekt s prostredím a dodávajú mu veľmi príjemnú materialitu. Okrem funkcie núdzového prístrešku je možné objekt využiť aj ako pódium pre menšie kultúrne podujatia.

Archeopark / Kopčany

architekti: Vojtech Krumpolec, Mária Krumpolcová, Peter

Derevenec, Vladimír Vodný

fotografie: Peter Letko

Projekt ponúka pozoruhodný rámec pre prezentáciu skrytej, avšak hodnotnej historickej vrstvy územia. Prostredníctvom malých priestorových intervencií ponúka pohľady na postupujúce archeologické odkrývanie lokality. Skromne nedemonštratívna mierka a rozsah prvkov inštalácie je nevšedný, avšak práve preto dokonale pasujú k námetu územia.

OBČIANSKE A PRIEMYSELNÉ BUDOVY

Lodenica Karloveské rameno / Bratislava

architekti: Martin Hormann, Richard Kastel, Peter Kopecký

fotografie: Martin Hormann

Malá, utilitárna stavba bola financovaná z verejných zdrojov. Veľmi sympatickým spôsobom reaguje na tento fakt aj skromnosť výrazových prostriedkov, dôsledné použitie dreva, pre lodenice tak tradičného, veľmi invenčne tak na fasáde ako i nosnej konštrukcii. Situovanie, neštandardne ďalej od brehu na protipovodňovom vale, je presvedčivé a prirodzeným spôsobom komunikuje priestor pre verejnosť i vodákov.

#monument majer / Banská Bystrica - Majer
architekti: Benjamín Brádnanský, Vít Halada, Maroš Greš
fotografie: Ján Kekeli

Objekt je výsledkom súťaže, ktorá je v slovenských pomeroch stále viac výnimkou ako pravidlom. Architekti vytvorili nádherný, až sakrálny objekt, kde veľmi koncepčným, až krajinárskym spôsobom reagujú na rôzne vrstvy v časovom kontexte. Týmto spôsobom citlivo obnovili pietnosť pôvodného vojnového cintorína. Objekt zároveň ukazuje aj hlboké výtvarné cítenie autorov a ich zručnosť a fachmanstvo v čistote detailu a prevedenia.

Smaltovňa / Lučenec
architekti: Štefan Polakovič, Lukáš Kordík, Samuel Kadák,
Barbara Rek, Ľuboš Dobóczy, Filip Hečko
fotografie: Matúš Sedlak, Samuel Kadák, Ľuboš Dobóczy

Stará smaltovňa ilustruje zručnosť autorov s podobnými úlohami, ktorých už v minulosti zvládli viac. I tu sa im podarilo vlastným, konštrukčne čitateľným, sympatickým spôsobom zviditeľniť konštrukciu starého, tmavého krovu, vliať mu nový život a unikátnu priestorovosť a svetlo. Do schátraného objektu vniesli nový život a dynamiku. Sympatický je i samotný parter, novovytvorené námestie, kde vznikol jedinečný priestor aj pre obec.

Slovenská komora architektov intenzívne sleduje vývoj v slovenskej architektúre. Naša krajina aktuálne stojí pred novými výzvami. Ohlasovaná a toľko potrebná obnova a nové investície do škôl, nemocníc a verejnej infraštruktúry, ako aj naliehavosť adaptácie stavieb v dôsledku klimatickej krízy sú príležitosťou pre slovenskú architektúru. Je len otázkou ochoty zadávateľov verejných investícií a súkromných investorov, či sa vydajú zodpovednou cestou hľadania kvalitných a udržateľných riešení. Osvedčeným riešením sú súťaže návrhov. Ako ukazujú nominácie 19. ročníka ceny, slovenskí architekti sú na tieto výzvy pripravení.

Laureátov jednotlivých kategórií sa verejnosť dozvie v priamom prenose na Dvojke v stredu 07. októbra 2020.